

Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Aan de fracties in de gemeenteraad
en het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Harlingen

Harlingen, 17 december 2017

Geachte dames en heren,

Zoals u wellicht al via de media begreep is er een Stichting Bescherming Historisch Harlingen opgericht. Directe aanleiding daarvoor waren de zorgen over mogelijke schade aan de historische binnenstad, als gevolg van zoutwinning voor de Harlinger havenmond door Frisia Zout B.V. De stichting kwam er op initiatief van een groep particuliere huiseigenaren, beheerders van kerkelijke gebouwen en lokale en bovenlokale erfgoedorganisaties, na een initiatief van de vereniging Oud Harlingen.

Doel van onze stichting is elke vorm van schade voor Harlingen te voorkomen. Daarbij valt te denken aan fysieke schade aan panden, maar ook aan emotionele en psychische schade voor bewoners (zoals bij de bevingen in Groningen), bedrijfsschade, schade aan het Harlinger erfgoedensemble als geheel en imagoschade aan Harlingen als monumentenstad.

Onze stichting is daartoe in gesprek met onder andere de Technische Commissie Bodem Beweging, het Wetterskip Fryslân, de Onderzoeksraad voor Veiligheid, het College van Rijksadviseurs, fracties in de Tweede Kamer, de Provincie Fryslân, organisaties in zoutwingebieden elders in Nederland, het Expertpanel van het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw en diverse juridische en wetenschappelijke experts. Het Staatstoezicht op de Mijnen (ministerie EZ) weigert helaas ons te woord te staan.

Op grond van de informatie die wij verzamelden stelden wij een pakket van maatregelen vast waarmee enerzijds de zoutwinning mogelijk blijft, terwijl tegelijk de stad en zijn bewoners afdoende worden beschermd tegen schade.

Wij overleggen regelmatig met de directie van Frisia Zout B.V. en hebben die onlangs onze eisen toegestuurd. Medio januari spreken wij hier verder over.

Met bijgaande afschrift van de brief informeren wij u graag over de positie die wij in het zoutdossier innemen. Hebt u vragen, suggesties of wilt u nadere informatie, dan kunt u terecht bij mij of mailen naar chris@terp10.nl

Met vriendelijke groet,

Jarig Langhout
voorzitter

Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Frisia Zout B.V.
De heer D. van Tuinen, directeur
Lange Lijnbaan 15
8861 NW HARLINGEN

Harlingen, 7 december 2017

Betreft: afspraak 19 januari 2018

Geachte heer Van Tuinen, beste Durk,

Sinds enige tijd voeren we overleg over de plannen om zout te gaan winnen voor de havenmond van Harlingen. Het uitwisselen van informatie en inzichten ervaren wij tot nu toe als vruchtbaar. Als stichting hebben wij goede hoop dat we gezamenlijk tot de juiste maatregelen en garanties kunnen komen om de zoutwinning doorgang te laten vinden, terwijl tegelijk de stad en zijn bewoners afdoende zijn beschermd tegen schade.

In de achterliggende bijeenkomsten hebben we herhaaldelijk aangegeven welk maatregelenpakket we de bevolking als resultaat van onze besprekingen willen aanbieden. Met nog anderhalve maand te gaan tot onze volgende afspraak, leek het ons goed om nog eens helder en duidelijk op papier te zetten wat we nu concreet vragen van Frisia Zout B.V. (hierna te noemen Frisia Zout).

In de vergadering van 24 november heeft u aangegeven tijd nodig te hebben om intern in gesprek te gaan over de door onze Stichting gestelde eisen. We kijken dan ook uit naar de bespreking die op 19 januari is gepland, waarin u uitsluitsel gaat geven over de gestelde eisen. Idealiter kunnen we op de 'zoutavond', die de gemeente Harlingen eind januari op verzoek van de Gemeenteraad organiseert, gezamenlijk een pakket van waarborgen presenteren.

1. Metingen

Frisia Zout en de SBHH formuleren gezamenlijk een opdracht aan een te selecteren ingenieursbureau om een 'state of the art'-meetnet te ontwerpen. Randvoorwaarden voor het meetnet zijn:

- fijnmazig, inclusief meetpunten op de Tjerk Hiddessluizen en de Sas
- inclusief metingen bij - in beginsel - alle 11 geselecteerde panden in de stad
- zowel binnen- als buitendijks
- aansluitend op de GPS-metingen van Frisia Zout in de Waddenzee
- alle metingen op basis van een combinatie van meetmethodes, inclusief tiltmeters
- continue metingen met openbare, transparante meetresultaten
- minimaal 1 jaar vóór de start van de zoutwinning functionerend

Stichting Bescherming Historisch Harlingen

2. Veiligheidszone

Er wordt een veiligheidszone gecreëerd door buitendijks, op 500 en 1000 meter buiten de kust, reeksen meetpunten aan te brengen die de naderende bodemdaling 24/7 signaleren.

3. Hand aan de kraan

Frisia Zout en de SBHH stellen gezamenlijk een definitie van het 'hand aan de kraan'-principe vast en formaliseren welke maatregelen worden genomen als bij de meetpunten op 500 meter buiten de zeedijk 2 cm daling is bereikt, door welke partij en in welk tijdsbestek.

4. Omgekeerde bewijslast

Frisia Zout stelt zich neutraal op tegenover het streven van de SBHH om - analoog aan het Groninger aardbevingsgebied en in lijn met het advies van de Raad van State - het Harlinger zoutwingebied met steun van de gemeente Harlingen en de provincie Fryslân aan te wijzen als 'effectgebied' waarin omgekeerde bewijslast van toepassing is.

5. Schadefonds

Frisia Zout en de SBHH formuleren gezamenlijk onderzoeksopdrachten om te bepalen in welke orde van grootte eventuele psychische, bedrijfs-, fysieke, waardedalings- en imagoschade als gevolg van de zoutwinning kan komen te liggen. Dit als grondslag voor een door Frisia Zout op te bouwen reserveringsfonds analoog aan Barradeel II. Voor fysieke, waardedalings- en imagoschade kan gedacht worden aan het College van Rijksadviseurs c.q. het Atelier van de Rijksbouwmeester; voor bedrijfsschade aan de Erasmus Universiteit en voor emotionele schade aan GGD en GGZ.

6. Communicatie

Frisia Zout zal, naar voorbeeld van Ballast Nedam bij de bouw van de N31, inwoners van Harlingen en andere direct betrokkenen in de verschillende stadia van het project vroegtijdig en inzichtelijk via meerdere kanalen informeren over de werkzaamheden, de voortgang en de risico's rond de zoutwinning.

We gaan er vanuit dat alle 6 onderdelen op 19 januari nog niet concreet uitgewerkt zullen zijn, maar dat we wel per onderwerp in de vorm van een tijds- en activiteitenplanning hebben bepaald wanneer wat gereed dient te zijn c.q. overeenstemming hebben bereikt met de Stichting.

In dat kader zouden we het erg op prijs stellen dat u van alle bovengenoemde punten het belang onderschrijft. Het is onze stellige overtuiging dat dit een enorm stuk onrust en onzekerheid bij inwoners en de politiek van Harlingen zal wegnemen, wat een soepel verloop van het verdere traject zal bevorderen.

Met vriendelijke groet,

Jarig Langhout
voorzitter